

**НАВЧАЛЬНА ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧА РОБОТА
ЯК ФОРМА ПІЗНАННЯ ДОВКІЛЛЯ**

Квак О.В.

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка*

Туризм сьогодні став доступним і ефективним масовим засобом фізичного виховання та відпочинку. Туристичні походи, крім оздоровчого, мають ще й велике пізнавальне значення, бо розширюють світогляд його учасників, дають змогу краще ознайомитися з природою та екологією.

Особливо велике значення туристична підготовка має для школярів. Вона не тільки допомагає їм краще засвоїти шкільну програму з таких предметів, як географія, історія, біологія, екологія, але й готує їх до самостійності, а часто визначає майбутній вибір професії.

Успіх туристичних походів з дітьми, ефективність їх виховних і пізнавальних аспектів залежить від того психологічного клімату, який буде в групі і серед її дитячого складу.

Діти мають велику кількість енергії, і направити її в потрібне русло задача вчителя. Якщо зацікавити дітей, створити веселий, ігровий настрій, вони з довірою і ентузіазмом будуть приймати будь-яке рішення. Для дітей туризм – пізнання довкілля. Навколо них стільки нового, цікавого і в той час невідомого. Мета вчителя – зробити дітей бережними господарями і друзями рідного краю. Цю любов і інтерес до живого потрібно виховувати з молодшого шкільного віку. Почати можна з дрібниць: показати мурашині дороги, гнізда – нори ластівок в береговому відсіці, розповісти чому дерева втрачають зимою листя, а ялинки, залишаються зеленими, звернути увагу, як змінюється колір луку – одні квіти закрилися, другі відкрилися, як «слідкують» за сонцем головки кульбаби.

Існує немало явищ природи і особливостей, знання яких потрібно мандрівникам. В поході можна багато показати і пояснити дітям, а знання підвищує інтерес і любов до улюбленого предмету або заняття.

Коли туристичний похід розрахований на декілька днів, обов'язково потрібно знати що очікує туристів в найближчій час, до якої погоди потрібно приготуватися.

Спостерігаючи за поведінкою комах, птахів, тварин і рослин на місцевості, де зупинилися туристи на ночівлю, можна передбачити прогноз погоди на добу, використовуючи народні прикмети.

До гарної погоди.

1. Ластівки і стрижені літають високо.
2. Мурашки проявляють високу активність.
3. Комарі і мошки літають роєм.
4. Увечері кричить чибіс, дзвінко і часто співає зяблик.
5. Бджоли рано летять у поле.
6. На траві, кущах, деревах рясна павутина.
7. Вся кульбаба розкрита.
8. На ставках і річках помітно розкриті білі лілії і жовті латаття.

До поганої погоди.

1. Ластівки і стрижені літають низько.
2. Зяблики «скриплять», а сови кричать вдень.
3. Качки, чайки, лебеді часто ниряють, кричать голосно, хлопають крилами.
4. Риба вискакує з води, хвата мошок.
5. Бджоли літають допізна, ввечері дуже активні.
6. Мурашки ховаються у мурашник, закривають всі ходи.
7. Закриті квітки кульбаби, білих лілій, жовтих латаття.

Природа – наш спільний дім, природне середовище існування людини. Вміння пізнавати закони природи і правильне їх використання – важлива умова існування людства. Задача всіх, хто здійснює екскурсії на лоно природи, а втому числі і туристів, не порушувати рівновагу в житті природи, не завдавати шкоди її мешканцям.

Отже, справжній турист – цевірний друг і надійний захисник природи, тієї вічної і прекрасної природи, яка дарує радість і здоров'я.